

**Böyük Quruluş Partiyasından
Azərbaycan Respublikası
Prezidentliyinə namizəd**

**FAZİL
MUSTAFAFANIN**

SEÇKİ PLATFORMASI

**(1 həyati + 50 vacib
MƏSƏLƏ)**

**1. Təhsilin keyfiyyətinə
nəzarət - bu, təhsil müfəttişlərinin
yoxlaması demək deyil!**

Mənim üçün həyati məsələ təhsildir. Həm də siam ekizləri kimi bir-birindən ayrılmaz təlim və təhsil.

Bu gün ölkədə təhsilin keyfiyyətinin yüksəldilməsindən çox danışırlar. Amma necə? Şübhəsiz ki, təhsilin keyfiyyətinin yüksəldilməsi, ümumilikdə, bir çox amillərlə bağlıdır. Ancaq bu amillərdən mühüm olanlarından biri də keyfiyyətə nəzarət mexanizmləri ilə bağlıdır.

Artıq müəllimlik şagirdi bazar şərtlərinə və rəqabətə hazırlayan texniki bir iş səviyyəsinə salınmışdır. Bu müəllim tipi ictimai məsuliyyətlərdən uzaqlaşmış, vəzifəsi şagirdləri mərkəzi imtahanlara hazırlamağa bərabər olan mexaniki bir texnik-müəllim olaraq tanıyırıq. Etik və ədalət cavabdehliyi daşmayan bir müəllimlik modeli ortaya çıxmışdır.

Sivil dünya təcrübəsinə görə təhsilin keyfiyyətinə ən effektiv nəzarət müstəqil ekspertlər və bütövlükdə vətəndaş cəmiyyəti tərəfindən həyata keçirilir. Belə ki, dövlət tərəfindən müəyyən edilən standartlar əsasında aparılan təhsil prosesinin keyfiyyətinin konkret nəticələr əsasında obyektiv şəkildə qiymətləndirilməsi üçün heç bir tərəfdən asılı olmayan müstəqil qiymətləndirməyə ehtiyac var. Yalnız dövlət tərəfindən təhsilin keyfiyyətinə nəzarət edilməsi iki səbəbə görə effektiv deyil. Birincisi, təhsil standartlarını dövlət özü müəyyən edir ki, əgər təhsilin keyfiyyətsizliyi bununla bağlı olsa, obyektiv və subyektiv olaraq bu ortaya çıxarmayacaq. İkincisi, dövlət nəzarəti heç də şəffaf olmadığından, bu nəzarətin təhsilin keyfiyyətinə də real olaraq heç bir müsbət təsiri olmur.

Bir sözlə, ölkədə təhsilin keyfiyyətinin təmin edilməsinin zəruri şərtlərindən biri kimi keyfiyyətə müstəqil nəzarət mexanizmləri formalaşdırılmalıdır. Təcili olaraq aşağıdakı işləri görməliyik:

- 2005-ci ildən qoşulduğumuz Boloniya prosesindən ya intina etməliyik, ya da ciddi şəkildə onun prinsiplərinə əməl etməliyik.
- Dövlətin böyük vəsaiti hesabına xarici ölkələrin ali məktəblərində təhsil alan tələbələr mütləq qayıdıb 5 il Azərbaycanda çalışmalıdırlar. İKT, fundamental elmlər, kənd təsərrüfatı, qida təhlükəsizliyi və

Dayağımız:

**YENİLƏŞƏN,
ÇALIŞQAN
İNSAN!**

Hədəfimiz:

**RİFAH DÖVLƏTİ
AZƏRBAYCAN!**

7 fevralda

Böyük Quruluş Partiyasından prezidentliyə namizəd

**Mustafa Fazil
Qəzənfər oğluna
səs verək!**

s. sahələrdə kadr çatışmazlığını aradan qaldırmalıyıq.

- Müəllimlik peşəsini seçən, yüksək bal toplayan tələbələr stimullaşdırılmalıdır.
- Bölgələrimizdə müəllim çatışmazlığı danılmaz faktordur. XXI əsrdə belə hallar aradan qaldırılmalıdır. Coğrafiya müəllimi fizika, biologiya müəllimi riyaziyyat dərslərini keçir. Fənlərin qeyri-ixtisas müəllimləri tərəfindən tədris olunması qəbul imtahanlarında öz mənfəti təsirini göstərir. Müəllimlərin regionlara həvəslə dərslər etməyə gətməsi üçün əlavə stimullaşdırıcı tədbirlər hazırlanmalıdır.

Bizdə bilərəkdən təhsilin metodoloji, pedaqoji problemlərindən deyil, epizodik detalları gündəm etməyə çalışılır. Sertifikasiyadan, müəllimin uşaq döyməsindən, uşa-

ğın tik-tokda nəşə paylaşmasından bəhs edilir. Buna görə də mən istəyirəm ki:

- bir uşaq belə təhsildən kənar qalmamalıdır;
- uşaqların azı 70 faizi məktəbdə qədər təhsilə cəlb olunsunlar;
- çağımızın tələbinə uyğun tərbiyəçi - müəllim hazırlığı üçün proqram qəbul olunsun;
- şagirdlər repetitorsuz fənn proqramlarını mənimsəsinlər;
- müəllimlər dərslərini yavaş, həm də təbii tədris etsinlər;
- müəllim şagirdi döyməsin;
- şagirdin əlində telefon yox, kitab olsun;
- bütün məktəblərimiz keyfiyyətli təhsil versin, keyfiyyətdə coğrafiya faktoru götürülsün;
- məktəblərə direktor seçimi tənzimləyən qəbul və maddi maraqla olmasın;
- elə dərslər yazılmalı ki, şagirdlərin başqa mənbələrdə (test ki-

- tabçalarında) gözü qalmasın;
- məktəb məzmunlarının azı 40 faizi keyfiyyətli təhsil və peşə öyrədən peşə məktəblərinə üz tutsunlar;
- internat məktəblərində uşaqların payına göz dikilməsin;
- ölkədə azı 20 müasir peşə təhsili məktəbi qurulsun;
- bütün ixtisaslar üzrə ali təhsil alanlar özlərinə asanlıqla iş tapmalıdırlar;
- ali məktəb müəllimləri o qədər maraqlı müəhazirə oxusunlar ki, kənarından da dinləyicilər müəhazirəni dinləməyə meyil etsinlər;
- müəllimlə tələbə oxuduqları kitab müzakirə etsinlər;
- pullu özəl orta məktəblər hər il kasıb istedadlı uşaqlara 10 faiz yer ayrınlar;
- məktəblərə əsasən kitabı bilən və intellektual şəxslər rektor təyinin olunsun;
- mən istəyirəm ki, azı 3 universitetimiz dünyanın aparıcı reytinglərində əhəmiyyətli yer alsın.

2. Orduya, təhlükəsizlik və hüquq-mühafizə qurumlarına parlament nəzarəti faydalıdır

Orduya, təhlükəsizlik və hüquq-mühafizə qurumlarına parlament nəzarətinin həyata keçirilməsi mexanizmini müəyyənəlmək üçün yenidən Amerika kəşf etməyə gərək yoxdur. ATƏT-in Parlament Assambleyasının bu məsələyə dair Qətnaməsi mövcuddur və ATƏT üzvü olan ölkələrin əksəriyyətində belə bir təcrübə var. Bizdə hər hansı bir Avropa dövlətinin modelini tətbiq etmək kifayətdir. Bu məsələnin həlli üçün sadəcə siyasi iradə ortaya qoyulmalıdır. Əks halda bu sektor ciddi ictimai nəzarətdən kənar qalacaq və problemlərin çoxu öz aktuallığını saxlayacaq. Bu qurumların ölkənin ərzi bütövlüyünün bərpa olunmasında, sabitliyin qorunmasında, kriminogen duruma nəzarətdə gördüyü çox böyük işlər var və bunu yüksək qiymətləndiririk. La-

kin bunlarla yanaşı, son on ildə bu qurumlarda baş verən və dövlətin imicinə zərər yetirən hadisələrin əsas səbəbi məhz belə bir nəzarət mexanizminin olmamasından qaynaqlanmışdır. Bu işə istər ordunun, istərsə də digər qurumların nüfuzuna ciddi ziyan vurmuşdur.

Qarabağda 44 günlük savaşda əldə olunan təcrübəyə əsaslanaraq birmənalı şəkildə peşəkar ordu quruculuğuna keçilməsini zəruri hesab edirik. Hərbiçilərin maaşları rütbə və vəzifəyə görə bərabərləşdirilməli, döyüş təcrübəsi olan bir çox zabitlərin təxsisinin səbəbləri araşdırılaraq onların əsassız təxsisinin qarşısını alınmalıdır. Təhlükəsizlik orqanlarının və polis işçilərinin sosial vəziyyətinə xüsusi diqqət yetirməli, onların və ailə üzvlərinin yüksək yaşam standartlarını təmin etməliyik.

**3. Yüksək mədəniyyətli
azərbaycanlı necə
"istehsal" edək?**

Yeni çağırışlar Mədəniyyət Nazirliyinin yaradıcı, ideoloji və uzlaşdırıcı rolunun əhəmiyyətli dərəcədə yüksəldilməsini tələb edir. Qarşıya rəqəbatqabiliyyətli insan kapitalının inkişafına təkan verən vəzifələr qoyulmalıdır. Yüksək mədəniyyətli azərbaycanlı ölkəmizin rəqəbatqabiliyyətli və təhlükəsiz milli inkişafının bərpaulunan strateji resursu və başlıca hərəkətverici qüvvəsidir. Yüksək mədəniyyətli azərbaycanlıların "istehsalı"nın ən mühüm siyasi texnologiyaları qismində elm, təhsil, ilk növbədə uşaqlar və gənclər olmaqla, insanların maarifləndirilməsi və tərbiyələndirilməsi, şəxsiyyət mədəniyyətinin, ailə mədəniyyətinin, əmək kollektivlərinin və bütövlükdə cəmiyyətin mədəniyyətinin inkişafı dayanır.

Mədəniyyət siyasəti yalnız mədəni irsin mühafizəsi üzərində qurulsa, onda biz heç vaxt dünya mədəniyyətinin dilində danışa bilməyəcək, qatıldığımız bütün beynəlxalq tədbirlərdə əvvəlki kimi etnoqrafik libasda görünəcək, folklor mərhələsində ilişib qalmış xalq sayılacağıq. Müasir dünyada mədəniyyət sahəsində mədəni irsin mühafizəsi belə çağdaş, dinamik metodlara əsasən həyata keçirilir. Məsələn, İngiltərədə 5 öz janrında populyar əsərlər yazan müəllif Şekspirin yubileyində onun məşhur pyesləri verilir ki, onları yenidən müasir dövrə uyğun yazsınlar. İndi əsas məsələ mədəniyyətin (buna çağdaş nəzəriyyədə "simvolik sərmayə" də deyirlər) sistemli şəkildə vicdanlı seçimlərlə ixrac olunmasıdır. Neçə illərdir ki, mədəniyyət sahəsində daha çox bizim dilə tərcümə və ya təfərrüfatında xaricdən idxal var.

Digər tərəfdən mədəni prosesin mərkəzdən bölgələrə doğru yayılmasına təkan vermək lazımdır. Mədəni proses ölkəboyu getmir, az qala bütün sənət qurumlarını, kitab evlərini bir küçəyə yığmışıq. Hətta paytaxtın içində belə mərkəzlə mərkəzə arasında uçurum var. Tiraj qalxmayınca, mədəni proses mərkəzdən kənara çıxmıyınca, oxucunun sayını dəqiq bilməyəcəyik.

Mədəniyyət müəssisələrinin ölçənliyini və hər bir uşağın əlavə təliminin bu strukturlardan keçməsinə təmin etmədikcə, ayrıca xüsusi istedadlar xaric, cəmiyyətdə mədəni mühit formalaşdırmaq mümkün olmayacaq. Kitabxanaların, muzeylərin, konsert və sərqi salonlarının modern işlək modelini qurmalıyıq, yaradıcı insanı vaxtında dəstəkləyən mexanizmləri canlandırmalıyıq.

Prezidentliyə namizədin ödənişsiz təşviqat materialı

